GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE DI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șese lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.

România și străinătate:

Pe anŭ 40 fr., pe șese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retramitŭ.

Nr. 40. *Sâmbătă, 21 Februariu (5 Martie).* **1887.**

Brașovŭ, 20 Februariu 1887.

„Ministrulŭ-președinte Tisza a începutŭ sĕ se simță în noulŭ sĕu rolŭ ca ministru de finance." Așa ne asigură unulŭ din diarele de căpetenia ale guvernului.

La încheiarea desbaterei asupra legei financiare în camera deputațilorŭ din Pesta, d-lŭ Tisza a luatŭ cuvêntulŭ și a datŭ și ca ministru de finance provisoriu o escelentă probă, că póte vorbi multŭ fără a dice nimicŭ. A mai doveditŭ afară de acésta d-lŭ Tisza, că elŭ și la finance este totŭ acelŭ optimistŭ periculosŭ care nu vede rĕulŭ și miseria din țéră, nu vrea sĕ scie de nemulțamirea popórelorŭ, ci se încrede orbesce în norocului sĕu.

Dér nicĭ cu norocului nu e bine sĕ se jóce omulŭ, nu e bine sĕ risce prea multŭ în contulŭ lui, căcĭ iute se póte întórce dela elŭ și ni se pare, că amintitulŭ discursŭ rostitŭ de d. Tisza în ședința camerei dela 1 Martie a. c. numai norocosŭ n'a fostŭ.

Șefulŭ opusițiunei moderate maghiare, contele Albert Apponyi, a imputatŭ guvernului, că încă nicĭ adĭ nu este consciu de adevĕrata seriositate a situațiunei, că nu are o programă financiară clară și bine definită, că, deși oposițiunea a propusŭ unŭ sistemŭ de economii, guvernulŭ nu ia în seriosŭ lucrulŭ acesta, nu se gândesce a redică o liniă de consumŭ la granițele austriace, c'unŭ cuvêntŭ guvernulŭ nu face nimicŭ, elŭ nu arată camerei nicĭ măcarŭ motivele, carĭ au causatŭ retragerea ministrului de finance Szapary și inaugurarea unui provisoriu în resortulŭ financelorŭ.

Și ce a rĕspunsŭ la tóte aceste grave imputărĭ d-lŭ Tisza? — A disŭ, că și dênsulŭ e de părere, că trebue sĕ se facă economii, dér adause elŭ, suntŭ unele pretențiunĭ ale vieței de statŭ, față cu carĭ nicĭ chiar din considerațiunĭ de economiă nu este admisibilŭ unŭ regresŭ. Singurŭ numai prin economiă nu se póte dér îndrepta rĕulŭ. Guvernulŭ nu se póte ocupa nicĭ cu planurĭ marĭ într'unŭ momentŭ, când piața de banĭ nu e nicĭdecum dispusă pentru asemenĭ planurĭ marĭ. Totŭ ce face guvernulŭ e că pregătesce o mai corĕspundĕtóre și mai bună esploatare a dărilorŭ indirecte și de consumŭ, ceea ce se póte face și fără a redica linia de consumŭ, ce nu e de doritŭ.

O programă financiară, dise Tisza, nu póte da adĭ, dér promite că va presenta o asemenea programă în anulŭ viitorŭ, deodată cu proiectulŭ budgetarŭ, décă până atuncĭ vorŭ merge tóte lucrurile așa de netedŭ, cum îșĭ închipuesce ministrulŭ-președinte, décă nuorii grei ai situațiunei esteriórе se vorŭ risipi și d-lŭ Tisza va dobêndi maioritatea în viitórea dietă alésă pe cincĭ anĭ.

Optimismulŭ d-lui Tisza se oglindéză în următorulŭ caracteristic pasagiu alŭ discursului sĕu:

„In fine sĕ'mĭ fiă permisŭ a da espresiune convicțiunei mele, că decă va succede, ca pacea europenă sĕ se susțină, ceea ce — precum credŭ — va succede, deși nu așa cum amŭ dori, adecă prin desarmare (căcĭ de ar fi cu putință desarmarea ministrulŭ de finance n'ar mai avé a se lupta cu marĭ calamităţĭ,) ci decă pacea va fi susținută numai așa, cum a fostŭ, ca ministrulŭ de rĕsboiu sĕ nu facă mereu nouĕ, neașteptate der neinlăturabile pretențiunĭ: atuncĭ printr'o corectă manipulare a dărilorŭ și pe calea mĕsurilorŭ ce trebue sĕ se ia pe tĕrêmulŭ dărilorŭ indirecte și de consumŭ, va succede sĕ scăpămŭ de deficitŭ, în partea cea mai mare séu de totŭ, financele așa de posomoritŭ descrise ale Ungariei."

Tăcerea semnificativă, cu care a primitŭ maioritarea camerei acéstă desfășurare a optimismului ministrului-președinte, a fostŭ întreruptă de strigătele viue de reprobare ale întregei stânge.

In nisce momente, când, după cele $7^1/_2$ milióne votate de dietă pentru honvedime și glóte, suntŭ adunate în Peșta delegațiunile spre a vota din nou unŭ creditŭ de 52 și jumĕtate milióne pentru armata comună, din care vre-o 16 milióne și mai bine trebue sĕ acopere Ungaria; când conformŭ preliminarului budgetarŭ presentatŭ dietei, în care cheltuielele suntŭ stabilite cu $350^1/_4$ milióne, ér venitele numai cu $328^1/_4$ milióne, deficitulŭ ordinarŭ face ceva peste 22 milióne; când afară de acésta trecerile peste creditŭ din anulŭ 1885 împreună cu deficitulŭ încă neacoperitŭ alŭ esposiției unguresci din același anŭ facŭ peste 10 milióne; când ministrulŭ de finance trebue sĕ procure cele 18 milióne cheltuite din provisiunile casselorŭ statului, carĭ trebuescŭ din nou provĕdute cu banĭ; când așadér, adăugêndŭ tóte aceste sume, deficitulŭ statului ungarŭ în realitate trece peste 70 milióne; când, în fine, situațiunea de afară n'a fostŭ nicĭ odată mai nesigură și mai amenințătóre ca astădĭ; în nisce momente ca aceste primulŭ ministru de finanțe provisorŭ pune în perspectivă ștergerea deficitului.

Nu-i minunatŭ d-lŭ Tisza? Elŭ asémĕnă starea financiară a statului dela 1867 și 1875 cu cea de adĭ și acésta o declară mai bună. Acolo unde toțĭ vĕdŭ ruinarea economică, Tisza vede numai înflorire. Țéra, observă elŭ, póte dice: „am primitŭ mai multŭ decâtŭ am datŭ."

Noi scimŭ că amŭ totŭ datŭ și n'amŭ primitŭ nimicŭ și dóră nu va susținé d-lŭ Tisza, că noi, Românii, și cu noi toțĭ Nemaghiarii și cea mai mare parte a poporului maghiarŭ, care asemenea nu vede ródele dărilorŭ sale, nu ne-amŭ ține de țéră. Orĭ dóră țéra o constitue numai ómenii d-lui Tisza, carĭ sĕ hrănescŭ din bugetulŭ statului?

Dér d-lui Tisza îi dă mâna sĕ vorbéscă așa pentru că elŭ e de firma convingere, că poporațiunea statului încă n'a sĕrăcitŭ de totŭ și până ce nu va sĕraci de totŭ mai e cine sĕ dea și de unde sĕ se ia.

„Puteți sĕ vorbiți de sarcinele visteriei statului," esclamă Tisza, „dér nu de sĕrăcirea poporului ungarŭ."

De când e lumea aceia, carĭ au fostŭ mai aprópe de ruina lorŭ, au fostŭ cei mai marĭ optimiștĭ. De ce ar face tocmai d-lŭ Tisza escepțiune?

Rĕscóla dela Silistra.

Étă amĕnuntele pe care le-a primitŭ »Epoca" asupra acestui incidentŭ:

In séra de Dumінecă șefulŭ garnisonei din Silistra a rugatŭ pe comandantulŭ regimentului românŭ din Ostrovŭ d'ai trimite musica pentru lăsatulŭ secului. Cererea fu acordată și musica merse la Silistra. Lunĭ dimineța se află, că batalionulŭ bulgarŭ din Silistra cu o bateriă de artilerie și unŭ escadronŭ de cavaleriă făcuseră unŭ *pronunciamento* contra regenței. Căpitanulŭ care comanda batalionulŭ chemase pe oficerĭ și le adresase o cuvêntare, în care descria în colorĭ negre starea Bulgariei provocată de nisce ambițioșĭ, carĭ s'au cocoțatŭ la putere și slujescŭ interese străine, instrăinândŭ poporulŭ bulgarŭ de marele sĕu protectorŭ, de Rusia. Cuvintele căpitanului au fostŭ primite cu *urale prelungite* de către ofițerĭ. Comandantulŭ bateriei rĕspunse că a sositŭ momentulŭ d'a pune capĕtŭ unei asemenea stărĭ de lucrurĭ; că acéstă datoriă sĕ impune armatei, care singură póte scăpa patria de situațiunea de plânsŭ în care se află.

In urma acestorŭ discursurĭ, toțĭ oficerii au juratŭ d'a urma steagulŭ insurecțiunei și proclamarea pronunciamentului a fostŭ decisă pentru Dumінecă séra, cu ocasiunea lăsatului secului.

Așa se făcu.

Trupele au fostŭ consiniate în casarmă și ofițerii se întruniră într'unŭ banchetŭ, după care porniră toțĭ împreună strigândŭ: *„Josŭ regența!«* Sĕ trăiéscă Țarulŭ Alexandru! Pe stradele orașului ofițerii și trupele se îmbrățișau cu locuitorii.

Se dădu de mâncatŭ și de bĕutŭ soldațilorŭ și se cetì o proclamațiune prin care regența era rĕsturnată și înlocuită prin unŭ altŭ guvernŭ sub președința Mitropolitului Clementŭ.

Astfelŭ stau lucrurile până erĭ.

Sĕ scie că autoritățile dela Rusciuk au rechisițіonatŭ tóte trăsurile spre a trimite trupe la Silistra. Totŭ odată garnisóna dela Șumla a primitŭ ordinŭ sĕ plece la Silistra. Cestiunea este, decă regența póte fi sigură de aceste trupe în fața celorŭ resculate. Dela Șumla până la Silistra este unŭ singurŭ drumŭ prin *Sujucuk*, *Akadivlar* și *Alfatar*, dér nu există șosea și în starea actuală a timpului trebue celŭ puținŭ 5 dile de marșŭ spre a ajunge până la Dunăre. Dela Rusciuk ar fi fostŭ ușorŭ d'a trimite trupe spre Silistra pe Dunăre; dér fluviulŭ e înghețatŭ și astfelŭ trupele din Rusciuk vorŭ fi silite sĕ mérgă până la *Rasgradŭ* și de acolo sĕ ia drumulŭ celŭ mare care merge la Silistra prin *Savust* sĕu prin *Kamarlar*.

Pentru a face acestŭ încungiurŭ trebuescŭ celŭ puținŭ două dile cu trăsura. Dér sosindŭ la Silistra trupele regenței se vorŭ afla în fața a aprópe 2000 de omenĭ bine armațĭ, aprovisionațĭ și dispunêndŭ de artileriă; nu va fi dér ușorŭ d'a supune pe revoltațĭ.

In orĭce casŭ luptă va fi. și exemplulŭ celorŭ petrecute la Silistra póte fi contagiosŭ.

Revoluționarii bulgarĭ.

Diarulŭ *„Brăila«* scrie: »De câtva timpŭ orașulŭ nostru a devenitŭ cuibulŭ revoluționarilorŭ bulgarĭ. Numĕrulŭ lorŭ crește din di în di mai multŭ. Printre aceștĭ fugarĭ, ce'șĭ dau aerulŭ de refugiațĭ politicĭ și'șĭ facŭ din acesta o gloriă, spuind'o orĭ cui voesce sĕ-i asculte, se află si unŭ pretinsŭ căpitanŭ din armata bulgară, anume Slatovstof, care în unire cu cei ce se află actualmente aci și încă cu câți-va, carĭ se mai așteptă, ar fi avêndŭ intențiunea d'a mai fonda două diare în limba bulgară, afară de acela ce portă numele de 9 Augustŭ. Unulŭ din aceste diare a eșitŭ deja de sub tiparŭ și are titlu: „Da se rasberemă" (Sĕ ne înțelegemŭ.)"

„Decă activitatea acestorŭ indivіdĭ s'ar mărgini la lupta pentru rĕsturnarea actualei stărĭ de lucrurĭ din Bulgaria numai prin aceste mijlóce, pentru noi Românii, esistența lorŭ în mijlocul nostru n'ar fi de nicĭ o importanță și, prin urmare, n'amŭ avea nicĭ unŭ interesŭ d'a ne ocupa de dênșii. Der, ceea ce este destulŭ de gravŭ, și care merită a atrage atențiunea guvernului, este faptulŭ că aceștĭ venetici, sub masca d'a fonda și scrie diare, sprijinițĭ de concursulŭ materialŭ și moralŭ alŭ unei puterĭ vecine, care face dintr'ênșii nisce adevĕrate instrumente órbe, complotéză în secretŭ a face sĕ isbucnéscă în Bulgaria o mare revoluțiune spre a aprinde astfelŭ foculŭ în totă întinderea peninsulei balcanice".

„Faptulŭ prin urmare este destulŭ de gravŭ, când ne putemŭ gândi, că pe teritorulŭ nostru sĕ urzescŭ asemenea revoluțiunĭ cu scopurĭ reacționare",

Creditele militare austro-ungare și Rusia.

„Nowoje Wremja", ocupându-se de recentele credite militare votate de parlamentele din Austria și Ungaria, dice că aceste parlamente îșĭ facŭ o concurență patriotică, apoi continuă:

»Banii cerutĭ de guvernulŭ austriacŭ, adauge diarulŭ rusŭ, i-au fostŭ acordațĭ în unanimitate. Deputații din Reichsratŭ, ca și aceia din camera ungară, lucrară ca cum ar fi avutŭ grabă sĕ capete diplome de patriotismŭ, și chiar oposițiunea maghiară se declara gata pentru orĭce sacrificii. Atitudinea lorŭ are două objective: a influența pe Germania și, în același timpŭ, și pe Rusia«.

»Intru câtŭ privesce patria nóstră, deputații maghiarĭ și austriacĭ se înșală decă 'șĭ închipuiescŭ, că patriotismulŭ lorŭ bugetarŭ ar schimba câtușĭ de puținŭ disposițiunile și vederile guvernului rusescŭ."

„Rusia nu este nicĭ cum doritóre d'a intra în conflictŭ armatŭ cu Austria; dér nu ne ememŭ nicĭ acum, precum nu ne-amŭ temutŭ nicĭ mai înainte de guvernulŭ austriacŭ, fiindŭ că elŭ are astădĭ vre-o douĕdecĭ milióne de florinĭ mai multŭ la disposițiunea sa."

»Acéstă situațiune amŭ prevĕdut'o de multŭ încă. Evenimentele din aceștĭ din urmă doi anĭ au slăbitŭ influența ruséscă în peninsula balcanică, în profitulŭ aceleia a Austro-Ungariei. Trebue sĕ sfirșimŭ odată cu acésta, instituindŭ în Bulgaria starea de lucrurĭ ce ne garantéză tractatulŭ dela Berlinŭ. Decă Austro-Ungaria s'ar încerca sĕ împiedice îndeplinirea sarcinei nóstre, rĕsboiulŭ ar fi neînlăturabilŭ".

SCIRILE ḐILEI.

După unŭ *raportŭ alŭ inspectorului de scóle* din comitatulŭ *Hunedórei*, comitatulŭ acesta, care dispune cu totulŭ de 432 comune, a avutŭ anulŭ trecutŭ 310 scóle, mai puținŭ cu 11 ca in anulŭ precedentŭ. Aceste 11 scóle, care s'au inchisŭ sub pretextŭ că din causa lipsei de mijlóce nu se puteu susține amĕsuratŭ cerințelorŭ legei, tóte au fostŭ scóle românescĭ. Au cercetatŭ scóla 27,038, mai multŭ cu 753 ca in anulŭ de mai nainte. Cu limba de propunere maghiară au fostŭ 57 scóle, germane 2, românescĭ 242, mixte 9. Au funcționatŭ 373 invĕțătorĭ, dintre carĭ 294 au sciutŭ deplinŭ unguresce, 33 puținŭ și 12 nimicŭ. Susținerea tuturorŭ scólelorŭ din acestŭ comitatŭ costă pe anŭ 152,883 fl. — Ce facŭ autoritățile nóstre scolare, dormŭ somnulŭ celŭ lungŭ, de lasă sĕ ne inchidă inchisitorii scólele? Ce face poporulŭ din respectivele comune de nu deșteptă din amorțélă autoritățile nóstre școlare?

—x—

Ministeriulŭ de rĕsboiu a datŭ comandelorŭ ordinŭ ca afacerile de asentare sĕ se facă repede și medicii militarĭ sĕ-șĭ dea grabnicŭ și in modŭ demnŭ de credință votulŭ asupra destoiniciei celorŭ apăruțĭ inaintea comisiunei de asentare

—x—

»Kolozsvar" scrie: O neplăcută surprindere l'a ajunsŭ pe d. *Petru Truța*, deputatulŭ românŭ alŭ cercului Baiei de Crișiu, din comitatulŭ Hunedorei. Cincĭ anĭ de ḑile d. Truța nu va mai pute fi deputatŭ, căci din intĕmplare șĭ-a plătitŭ darea mai tărḑiu de cum ar fi trebuitŭ și din asta causă pentru viitórele alegerĭ, fiindŭ ștersŭ din lista alegĕtorilorŭ, nu mai póte sĕ fiă alesŭ deputatŭ. De altă parte ni se comunică, că in cerculŭ electoralŭ Baia de Crișiu, ce-lŭ represintă d. Truța, umblă sĕ candideze ca deputatŭ dietalŭ d. *Nicolae Popŭ*, secretarŭ in direcțiunea financiară din Sibiiu, cu programa guvernamentală. Se ḑice că noulŭ candidatŭ ar fi fostŭ pe la fișpanulŭ din Deva, unde ar fi fostŭ bine primitŭ.

—x—

In Nr. 9 alŭ foiei „Protestans egyhazi es iskolai lap« ce apare in Budapesta cetimŭ următórele relativŭ la *activitatea misionară a bisericei reformate in Ardealŭ*: „In districtulŭ bisericescŭ ardeleanŭ a inceputŭ de faptŭ inființarea popiălorŭ misionare. Pentru 6 locurĭ, din cele 26 destinate cu ajutorulŭ conventului generalŭ și a districtului pentru organisare, consiliulŭ direcțiunei a și publicatŭ concursŭ. Aceste locurĭ suntŭ următórele: 1) Popia misionară Ciucŭ-Gurghiu cu reședința in Ciucŭ-Sereda, lefa 800 fl. și darea dela credincioșĭ in bucate séu in banĭ; 2) Postulŭ de popă și docentŭ misionarŭ Trăsnea (Ordögkut) cu reședința in Trăsnea, lefa 500 fl., contribuirea credincioșilorŭ și cheltuielile de călĕtoriă puse in perspectivă de Kulturegylet; 3) Popia misionară Sĕcele, cu reședința in Satulungŭ, leafa 500 fl, darea credincioșilorŭ in valóre de 100 fl, și venitele stolare; 4) Popia misionară Tonciu cu reședința in Tonciu, lefa 500 fl., cheltueli de călĕtoriă 100 fl. și venitele stolare; 5) Loculŭ de popă și docentŭ misionarŭ Bolyavolgy (?) cu reședința in Michelsdorf, léfa 500 fl., cheltueli de călĕtoriă 200 fl. și venite stolare; 6) Postulŭ de popă și docentŭ Ilea-Mureșiană cu reședința in Ilea-Mureșiană, lefa 400 fl., ajutorulŭ pusŭ in perspectivă de Kulturegylet, darea credincioșilorŭ și venitele stolare. Petițiile se adresézá episcopului Dominik Szasz pănă la 15 Martie n. Instrucțiunea amĕnunțită se va stabili ulteriorŭ." — Cum vedemŭ, e o simplă căpĕtuire a »patrioțilorŭ". Câtŭ pentru succesŭ: la calendele grecescĭ! Preoții și invĕțătorii nostri sĕ urmărescă pasŭ cu pasŭ uneltirile acestorŭ misionarĭ.

—x—

Filiala din *Brașovŭ* a Kulturegyletului ardeleanŭ a hotărîtŭ in ultima sa ședință ca, in unire cu casina ungurescă, cu clubulŭ cetățenilorŭ ungurĭ, cu reuniunea de cântărĭ ungurescă și cu reuniunea ungurescă a tinerilorŭ industriașĭ, sĕ serbeze amintirea ḑilei de 15 Martie n. — Atâta i-a mai trebuitŭ Brașovului, după pacostea, multele nĕcasurĭ și neajunsurĭ ce i au căḑutŭ pe capŭ!

—x—

In *Aiudŭ și in Orăștiă* bântue epidemia de pojarŭ in modŭ ingrijitorŭ.

—x—

Batalionulŭ 28 de honveḑi, staționatŭ in *Reghinulŭ săsescŭ*, in urma decisiunei ministerului honvedimei va părăsi acestŭ orașŭ și la 24 Aprilie c. se va stabili in *Bistrița*.

—x—

Comerciantulŭ băcanŭ de aci *Carol Kirr* a fostŭ declaratŭ erĭ in stare de falimentŭ.

—x—

Reuniunea femeilorŭ săsescĭ din *Sibiiu* a intocmitŭ unŭ cursŭ pentru a forma conducĕtóre ale *grădinilorŭ de copii*. Cursulŭ s'a și incheiatŭ declarându șépte participante ca destoinice. In *Brașovŭ* s'a deschisŭ unŭ asemenea cursŭ la 23 Februarie, cu 10 participante: 3 din Hĕlhii, 2 din Feldióră, câte 1 din Bodŭ, Cârstianŭ, Măieruşŭ, Ghimbavŭ și Prejmerŭ. — Dér reuniunile române dormŭ?

—x—

In apropierea *Cisnădiórei* lângă Sibiiu s'au arĕtatŭ in ḑilele din urmă câțiva lupĭ. Doi din ei au fostŭ omorîțĭ de doi Românĭ de acolo, nu departe de comună și i-au dusŭ la Sibiiu sĕ-i vêndă.

—x—

Generalulŭ majorŭ Paulŭ *Bernnart*, comandantulŭ brigadei 31 de infanteriă din Brașovŭ, e transferatŭ in aceeașĭ calitate la brigada 19 de infanteriă din Josefstadt. Colonelulŭ Iohann *Pokay*, comandantulŭ regimentului 34 de infanteriă, e numitŭ comandantŭ alŭ brigadei 31 de infanteriă din Brașovŭ, rĕmânêndŭ in gradulŭ sĕu actualŭ.

—x—

Fabrica de dinamită din Anvers a fostŭ aruncată in aerŭ. Intrega fabrică a fostŭ distrusă. Ḑece lucrătorĭ suntŭ morțĭ, mulțĭ greu rănițĭ. Se crede că o mână criminală a pricinuitŭ acéstă nenorocire.

—x—

»Le Pays« din Parisŭ spune, că generalulŭ *Boulanger* a primitŭ intr'unŭ micŭ orășelŭ industrialŭ din Alsația 307 voturĭ ca candidatŭ de deputatŭ in Reichstagulŭ germanŭ.

—x—

O parte din *puscile cu repetiția* comandate de guvernulŭ românŭ a sositŭ in Bucurescĭ. Ce privesce chiămarea reservelorŭ sub drapelŭ, e falsă scirea, din contră soldații carĭ cu inceputulŭ acestui anŭ șĭ-au terminatŭ serviciulŭ activŭ de trei anĭ, au fostŭ trimișĭ la căminele lorŭ.

—x—

In *Steyr* va incepe in curêndŭ fabricarea in stilŭ mare a puscilorŭ de repetiție, căcĭ in stilŭ micŭ s'a și lucratŭ deja pănă acuma. In vera acésta va și incepe inarmarea infanteriei și vênătorilorŭ cu noua puşcă.

Ruptura tractărilorŭ ungaro-croate.

Deputațiunile regnicolare, cea ungară și cea croată, intrunite de câtva timpŭ in Pesta pentru ca sĕ stabiléscă o ințelegere asupra diferitelorŭ cestiunĭ privitóre la cele două țĕrĭ, au ruptŭ tractările neputêndu-se ajunge la invoială mai alesŭ in privința cestiunei *limbei statului*.

Croații stăruescŭ sĕ li se recunóscă limba croată, desemnată in puterea legilorŭ lorŭ ca limbă a statului, in acéstă calitate și numai intr'atâta facŭ concesiunĭ, ca autoritățile centrale unguresci, care au sĕ corespondeze cu oficiile comune din Croația in limba croată, sĕ potă alătura o traducere maghiară, din contră la corĕspunderea oficielorŭ croate cu locurile centrale unguresci sĕ nu se permită o asemenea procedere.

„Pester Lloyd" își esprimă părerea de rĕu, că după atâtea lunĭ de tractărĭ intre cele două guverne nu s'a putută ajunge la nicĭ unŭ resultatŭ. Negreșitŭ, că fóia ungurésca aruncă tótă vina pe Croațĭ, carĭ facŭ din „limba statului ungarŭ" o limbă de a doua mână, și apoi așa ceva „ar face sĕ svêcnéscă indreptățitulŭ sentimentŭ de sine alŭ nației ungurescĭ" și autoritățile ungurescĭ arŭ fi espuse in Croația-Slavonia, adecă slavisării. Fóia ungurescă — ca tótă pasĕrea care pe limba ei piere — ḑice că departe de Ungurĭ pofta de maghiarisare orĭ șovinismulŭ, acolo unde *nu e necesară* — fiindcă nu le dă mâna — dér au plăcerea sĕ figureze ca limbă oficială, pe lângă cea croată, și limba ungurescă.

„Agenții muscălescĭ."

Selagiu, Valea Crasnei in 20 Februariu 1887.

Onorate D-le Redactorŭ! Sub titlulŭ »Agențĭ muscălescĭ« mai ânteiu fóia bugetară din Șimleu „Szilágy Somlyó« mai apoi „Nagy Károly és Videke" din Careii marĭ publicară sensațională scire cumcă la preotulŭ din Zalnocŭ s'a dusŭ preste nópte unŭ Muscalŭ, pe care 'lŭ vĕḑu unŭ pădurarŭ făcêndŭ desemnurĭ și voi sĕ-lŭ prindă care insĕ dispărŭ pănă pădurarulŭ merse se chieme ajutorŭ. Mai adauge fóia din Carei cumcă solgabirĕulŭ din cerculŭ Tăsnadului face pașĭ energioșĭ pentru prinderea Muscalului.

Vețĭ afla insĕ D-le Redactorŭ cumcă aceste fură numai preludiulŭ unei acțiunĭ teroristice, ce avea de cugetŭ sĕ-o intreprindă asupra tĕnĕrului preotŭ din Zalnocŭ micii tiranĭ din Tasnadŭ in ințelegere cu cei din Zelau, căcĭ dreptŭ vorbindŭ preotulŭ din Zalnocŭ este Românŭ bunŭ cum se cade sĕ fiă și pentru acésta Ungurilorŭ peste totŭ nu le vine la socotélă. Căcĭ ei veḑi Dómne in Ungaria nu vreau se sciă că și Românulŭ are dreptŭ la naționalitatea lui. De aceea ii poțĭ auḑi esprimându-se și despre acestŭ preotŭ »*derék ember*, *kár hogy óláh*." („omŭ harnicŭ, pĕcatŭ că i Românŭ.«)

Destulŭ, că după scirile sensaționale eșite in foile amintite, intr'o seră preotulŭ din Zalnocŭ este surprinsŭ cu aceea, că servitórea sa este citată la judele comunalŭ unde doi gendarmĭ din Tasnadŭ o intrebară, că ce óspe a fostŭ la domnu-sĕu in ḑilele cele mai deaprópe decurse, voindŭ a forța lucrulŭ pănă acolo ca servitórea sĕ mărturisescă, că a fostŭ cineva la preotulŭ. Neputêndŭ insĕ afla dela servitóre nimica se intórseră la Tasnadŭ fără mare ispravă.

Eu unulŭ socotescŭ că acésta a fostŭ o manevră pentru a terorisa pe tĕnĕrulŭ preotŭ din Zalnocŭ. Fiă insĕ convinșĭ Domnii din Tasnadŭ precum și cei din Zelău — pe carĭ i-a fostŭ informatŭ substitutulŭ de notarŭ Solovețŭ Zsiga din Bobota că popa de Zalnocŭ este unŭ mare Daco-românŭ și că nu voiesce sĕ vorbéscă o

---

FOILETONU.

Portretele lui Horia, Cloșca și Crișanŭ.

De lângă castelulŭ lui Petru Rareșiu, XVI/XXVIII Febr. 1887.

(Urmare și fine.)

Paralela între Horia și Cloșca (după docum. I.) „Privindŭ cineva amêndouĕ aceste profile din punctŭ de vedere fisionomicŭ Horia câștigă nemărginitŭ in comparațiune cu Cloșca; și neavêndŭ in vedere impreijurările, fără o cunoscință de mai nainte a faptelorŭ, adecă fără esperiință, nicĭ unŭ fisionomistŭ in lume n'ar fi credutŭ a intêmpina sub acestŭ profilŭ unŭ asemenea sceleratŭ, ci mai alesŭ din contră.... o frunte astfelŭ arcată, cu unŭ astfelŭ de aparatŭ ososŭ alŭ ochiului indică totdeuna *o inteligință care nu este din cele ordinare*; și apoi in partea medià a acestei frunțĭ stă o nespusă tăriă nepregetătóre ceea ce *la eroi* s'ar numi *cerbiciă, constanță*. Numai nasulŭ singurŭ arată moliciune; dér totușĭ și aci la rădĕcina lui, incepêndŭ dela imbinarea ochilorŭ pănă la protuberanța mijlocià. stă *multă cutezare* și putere intreprindĕtóre. *Talentŭ frumosŭ arată osulŭ sprîncenei, și structura grumadului adevĕrată bravură*. Pĕcatŭ, intru adevĕrŭ pĕcatŭ, de o așa posițiune a ochilorŭ și de-o așa tăiătură a gurei, că suntŭ ale unui rebelŭ. Este cu neputință ca unŭ fisionomistŭ sĕ-lŭ potă recunósce după aceste semne; mai cu osebire săltătura buzei inferióre indică cu totulŭ unŭ astfelŭ de omŭ: *o adevĕrată demolire și o pietate vĕdută* vorbescŭ dintr'ênsa și cu tóte aceste, suntŭ cu totulŭ altfelŭ... După câte sciu din esperiință eu credŭ, că așŭ pute susține cu tăriă, cum că Horia, decă se mărginea elŭ indată la inceputulŭ carierei sale la ințeléptă reservă și s'ar fi rădicatŭ cu precauțiune afară din sfera sa, transportându-se intr'o altă posițiune, ar fi devenitŭ negreșitŭ unŭ membru alŭ societății nu din cei nefolositorĭ; elŭ ar fi fostŭ totŭ așa de bunŭ partisanŭ, precâtŭ a fostŭ — după cum arată esperiința — de astutŭ și curagiosŭ rebelŭ. Acésta o dovedesce intregulŭ sĕu profilŭ. Fisionomistulŭ și patonomistulŭ — decă vorŭ fi fără prejudițiu și fără partinire — cautŭ sĕ se unéscă in acésta; esperiința încă a probatŭ acésta, celŭ puținŭ in parte".

„Am ḑisŭ — ne spune documentulŭ primŭ mai departe — că profilulŭ lui Cloșca stă cu multŭ mai înapoi de acela alŭ lui Horia. Ḑice apoi că fisionomistulŭ nu va vede in dênsulŭ numai o incăpățînare de fierŭ și o imbecilitate, o estremă rĕ'élă, brutalitate și cea mai mare flegmă. — Venindŭ la

Portretulŭ lui Georgiu Crișianŭ, laudă in dênsulŭ frumsețea bărbătéscă, ḑicêndŭ că presintă in tótă privința o figură bine făcută, de o statură bărbătéscă de mijlocŭ mare, de o structură osósă, tare și solidă, de unŭ corpŭ cam plinŭ, nu prea grasŭ, ci tocmai așa cum se cere la o asemenea sistemă corporală și la o făptură osósă așa de forte. Cum că a fostŭ unŭ chipŭ plăcutŭ, nu mai incape nicĭ o indoélă. O frunte cam inaltă cu partea osósă a ochilorŭ bine arcată, cu nisce sprîncene negre stufóse, ornate cu gene stufóse de aceeașĭ colóre, nisce ochĭ marĭ negri, iuțĭ și plinĭ, și cu o uitătură agerà, o gură bine proporționată, cu o barbă négră stufósă, o bărbiă cam rotundă și prea puținŭ despicată; unŭ gâtŭ cam lungărețŭ, nicĭ prea grosŭ nicĭ prea subțire, bine intinsŭ și dreptŭ; unŭ pieptŭ scosŭ afară intre doi umerĭ cam lațĭ, și alte asemenea suntŭ insușirĭ, carĭ vĕdescŭ unŭ bărbatŭ nervosŭ bine făcutŭ și carĭ erau proprie acestui rebelŭ. Pelița lui brună, umbrită impreijurŭ de unŭ pĕrŭ negru stufosŭ, contribuia și mai multŭ, spre a da chipului sĕu o frumusețe bărbătéscă. O singură trăsură avea echivocă, aceea a unui surisŭ continuu. Acéstă trăsură, se ḑice, că a rĕmasŭ totŭ ḑimbitóre sub orĭ și ce impreijurărĭ, chiar când a fostŭ datŭ la inchisóre (1 Febr. 1785).

„Costumulŭ sĕu era intru tóte asemenea cu alŭ lui Horia și Cloșca. Pre capŭ purta obicînuitŭ o căciulă cu unŭ penagiu și ciucurŭ de firŭ aternatŭ ca la husarĭ."

bóbă ungurescе,—fiă convinșĭ că pe acelŭ preotŭ nu-'lŭ vorŭ înfricoșa prin astfelŭ de manevre, căcĭ celŭ ce ișĭ împlinesce datorința și este cu consciența nepătată, acela este tare și neinfrântŭ în orice impregiurărĭ, precum dice poetulŭ latinŭ: »*Si fractus illabatur orbis impavidum ferient ruinae.*«

Er de-um-va domnii Maghiarĭ din Tasnadŭ în adevĕrŭ se temŭ de agențĭ muscălescĭ, atuncĭ chiar acesta îi vĕdesce cumcă suntŭ cu consciința pătată. Furulŭ se teme de sgomotulŭ cel mai micŭ. Așa și compatrioții noștrĭ. Ei sciu ce nedreptate strigătóre la ceriu comitŭ cu noi Românii, călcându-ne în picióre cele mai sânte drepturĭ, și chiar minimulŭ îndreptățirei nóstre de a-ne pute cultiva limba, acelŭ minimŭ circumscrisŭ în articlulŭ de lege 44 ex 1868. Inceteze domnia— lorŭ a călca baremĭ aceste legĭ și nu respingă cu atâta intoleranță illegală chiar și estrasele matriculare date în limba românéscă și carĭ tocmai în sensulŭ legei nu se potŭ da în altă limba, și atuncĭ nu vorŭ fi neliniștițĭ de consciința lorŭ, carea încărcată fiindŭ de pĕcate îi mustră acuma. Inceteze pretorele secundarŭ K. a tractá așa de durŭ pe cărturarii și țĕranii românĭ, cum făcu c'unŭ cadidatŭ de notarŭ românŭ G. V. care la presentarea petițiunei sale de concurentŭ la notariatulŭ de Bobota fu tratatŭ în modulŭ celŭ mai bruscŭ, și cum făcu c'unŭ plugarŭ românŭ, care avêndu se predé o plânsóre »Măriei Sale« fu mânatŭ *se învețe mai ântâiu limba statului* apoi sĕ vină și sĕ-șĭ dea plângerea, — și atuncĭ nu va avé visurĭ așa neliniștitóre.

Invețe limba româna la ce este și obligatŭ prin lege déca îi place a ocupa postulŭ de pretorŭ secundariu, și și nu pretindă fără nicĭ o basă de lege cum pretinse dela preotulŭ din Zalnocŭ ca *se vorbéscă cu dênsulŭ în limba statului*" cu o ocasiune când acelŭ preotŭ merse la oficiulŭ pretorialŭ pentru a-șĭ face o plânsóre, căcĭ altcum mai adeseorĭ va fi nevoitŭ se audă precum a trebuitŭ se audă dela preotulŭ amintitŭ, că dênsulŭ *este obligatŭ a cunósce limba poporului* în alŭ cărui serviciu trebue se stea ca oficialŭ administrativŭ, er nu se pretindă dela poporŭ invĕțarea limbei statului.

Invețe atâtŭ funcționarii dela judecătoria de cercŭ din Tasnadŭ, câtŭ și cei dela scaunulŭ orfanalŭ din Zelău a respecta legea, căcĭ în virtutea oficiului lorŭ au de a aplica legea și dreptatea și sĕ nu respingă rugările de intabulare date de partide române din simpla causă că pe lângă acele este acludatŭ câte unŭ actŭ în limba română cum de es. Extrasŭ de botezŭ, mórte seu cununiă, căcĭ prin acea procedură facŭ spese marĭ partidelorŭ până ce umblă validitându-'șĭ dreptulŭ prin recurse. Și apoi aceea nu póte fi chiămarea oficialilorŭ de a pune piedecĭ ilegale cetățenilorŭ, cum au făcutŭ acésta atâtŭ judecătoria cercuală din Tasnadŭ în câte-va casurĭ, câtŭ și scaunulŭ orfanalŭ din Zelău numai cu partide din comuna Zalnocŭ, d'apoi cu câțĭ alții din alte comune și atuncĭ nu vorŭ vede sub tótă tufa agențĭ muscălescĭ și nu vorŭ puté crede tóte birfelele și calumniele celorŭ ce fără a avé vr'unŭ meritŭ voiescŭ a se căpĕtui. — Primițĭ, Dle Redactorŭ ș. c. l.

Văleanulŭ.

Din Chioarŭ, 19 Februariu 1887.

Onorată Redacțiune! E cunoscutŭ, că în anulŭ trecutŭ ven. Consistorŭ școlarŭ de Gherla a datŭ unŭ cerculară relativŭ la invĕțătorii românĭ din acéstă Diecesă și la ajutórele dela societățĭ cum e și „*Széchényi-társulat*“ din Carei, înființată cu scopŭ de maghiarisare.

Decă se vede că în sênulŭ nostru mai esistă până astădĭ putregaiurĭ, carĭ în locŭ se țină contŭ de indrumările părintescĭ emanate dela ven. Consistorŭ școlarŭ, le calcă în picióre, fără de nicĭ o genă de opiniunea publică orĭ mustrare de consciință. Acéstă e o procedură compromițătóre față cu toțĭ ceilalțĭ învĕțătorĭ din aceste părțĭ; e o cutezare órbă, care vatămă autoritatea nóstră supremă școlară.

Bărbații noștri din carĭ sĕ compune acelŭ ven. Consistorŭ școlarŭ vorŭ sci abună-sémă ce au de a face și cum au a procede față cu fii neascultării.

Ce sĕ țineme de noi, dăscălimea română din acestŭ comitatŭ, trebue sĕ protestămŭ sĕrbătoresce și cu tótă seriositatea în contra procederei nesănĕtósă și rușinătóre pentru nemulŭ nostru, prin care câțiva farisei compromitŭ statulŭ nostru învĕțătorescŭ, cerêndŭ în adinsŭ ajutóre dela numita societate pentru progresŭ în limba maghiară, ca și cum în celelalte obiecte de invĕțămêntŭ nu se recere nicĭ unŭ progresŭ dela cinstiele lorŭ.

Nu sciu, décă d. d. preoțĭ directorĭ ca școlarĭ confesionalĭ au cunoscință despre procederea la cererile »prețului de sânge«. Décă acele cererĭ se făcŭcu consensulŭ și învoirea d-lorŭ, atuncĭ lucrulŭ e multŭ mai delicatŭ și prin urmare cere o cură multŭ mai radicală.

In totŭ casulŭ e timpulŭ supremŭ sĕ ne tragemŭ de sémă, sĕ ne cunóscemŭ bine unulŭ pe altulŭ, sĕ lăpĕdămŭ din sinulŭ nostru totŭ ce póte sĕ infecteze partea cea sănĕtósă a corpului nostru naționalŭ. Amŭ tăcutŭ destulŭ așteptândŭ îndreptare, acum trebue sĕ eșimŭ la lumină cu tóte faptele acelora carĭ prin lăcomiă de banĭ, ca și luda, nu bagă de sémă datoriințele, ce le au cătră poporulŭ din a căruia sudóre trăescŭ.

Etă numele acelorŭ debile ființe, cu sufletŭ însĕ puputinŭ însufletite, carĭ au cerutŭ și cărora li s'a votatŭ pentru anulŭ 1886 arginții pentru vinderea demnității lorŭ naționale.

1. Szabó Ágoston inv. gr. c. Blidariu 50 arginți.
2. Marosán Kornel inv. gr c. Ar.-Megyes 50 arginți.
3. Krespai Agoston „ » „ A.-Homorod 40 arginți.
4. Somlyoi Bazil » „ „ Turvékony 40 arginți.
5. Belbe János » „ » Erdo-Aranyos 40 arginți
6. Stefucz Elek » „ „ Kányaháza 30 arginți
7. Pop Emánuel » „ » Lipou 30 arginți.
8. Kegye Lörincz » „ „ Ivácskó 25 arginți.
9. Kozma János » „ » Ilbá 25 arginți.
10. Bretan János „ » » Veresmarti 25 arginți.

Cetesce on. publicŭ aceste nume, compătimesce slăbiciunele celorŭ ce le pórtă, deră însemnă bine cine suntŭ ei, ca așa venindu'țĭ înainte careva din ei, sĕ sci a te feri de elŭ ca d'unŭ păgânŭ și vameșŭ.

Dascălulŭ.

Așa au descrisŭ contimporanii străinĭ pe martirii Românismului, unulŭ mai bine, altulŭ mai rĕu, după cum i-a trasŭ inima, unulŭ a făcutŭ pe Pilatŭ, celălaltŭ pe Fariseulŭ. Insĕ precum mărturisescŭ chiar dênșii—străinii contimporanĭ — idea de libertate și proprietate pentru connaționalii sĕi a pusŭ pre Horia și soții lui pre rotă; idea, pentru care cu 5 anĭ mai târdiu s'a inscenatŭ marea revoluțiă francesă. Românulŭ pe acele vremĭ, ba până în 1848/9 era consideratŭ ca vită bună de prinsŭ în jugŭ*), ca verme și gânganiă. Horia și soții sĕi vo iau a câștiga libertatea și demnitatea de omŭ și cetățenŭ pentru connaționalii lorŭ.

Decĭ orĭ una orĭ altă:

Orĭ este indiferentŭ pentru Românŭ a fi consideratŭ ca omŭ orĭ ca dobitocŭ și atuncĭ e indiferentŭ și aceea, că Horia a fostŭ erou orĭ tâlharŭ;

Orĭ „demnitatea de omŭ și cetățenŭ« e mai scumpă ca viéța insașĭ, — și atuncĭ Horia trebue sĕ apară inaintea tuturora, ca unŭ liberatorŭ alŭ poporului românŭ.

Pădurénulŭ.

*) „Kossuth Hirlapja“ scria într'unŭ articulŭ de fond la adresa Românului în 18 Oct. 1848: »járomba foghatod mint a marhát«, ér „Társalkodó« Nru. 8 ex 1846 pe nemaghiarĭ îi numesce: viermĭ seu gânganiĭ.

Pregătirĭ militare.

„Pol. Korr.“ e informată din Varșovia, că de câtva timpŭ, în urma unorŭ avisurĭ superióre, singuraticele despărțéminte de trupe rusescĭ staționate în regatulŭ Poloniei facŭ marșurĭ marĭ de probă în deplină adjustare de câmpŭ. Aceste mĕsurĭ, precum și faptulŭ, că în unele orașe provinciale mai micĭ li s'a ordonatŭ confidențialŭ autorităților comunale și școlare, ca sĕ se pregătéscă a deșerta, sub anumite împregiurărĭ, neîntârdiatŭ edificiile publice pentru scopurĭ militare, au întăritŭ temerile de rĕsboiu ale poporațiunei. In unele stațiunĭ ale gardilorŭ vamalĭ dela graniță se aștéptă încurêndŭ să sosescă despărțéminte de cavaleriă mai micĭ, de câte 40—50 de ómenĭ.

O telegramă din Constantinopolŭ comunică, că înarmările muntenegrene se continuă în cea mai mare mĕsură; 28,000 ómenĭ, carĭ au luatŭ parte la ultimulŭ rĕsboiu turco-muntenegreanŭ, în scurtŭ timpŭ vorŭ fi înarmațĭ cu puscile cele nouĕ. Intregulŭ efectivŭ alŭ armatei muntenegrene e de 40,000 ómenĭ. După cum se telegrafiază din Castelnuovo, autoritatea turcéscă din Scutari a refusatŭ deodată Muntenegrului a-șĭ transporta munițiunea din Antivari prin Bojana la Rjeka.

Din Atena se telegrafiază, că ministeriulŭ Trikupis se pregătesce în cea mai mare liniște, dér cu tótă energia. pentru orĭ-ce eventualitate.

Fabrica de dinamită din Pojonŭ va trimite la Belgradŭ prin Semlinŭ 2760 chilograme dinamită și 10,000 bucățĭ capse de esplosiune pentru armata sĕrbéscă.

Avisŭ. Subscrierea de acțiunĭ pentru institutulŭ de creditŭ și economii „*Silvania*“ inchieându-se cu diua *15 Martie* a. c. acei On. dd. carĭ au primitŭ liste de subscriere, suntŭ rugațĭ cu respectŭ, ca listele de subscriere din preună cu resultatulŭ obținutŭ și sumele ina cassate în sensulŭ prospectului până la *15 Martie* sĕ binevoiască a le trimite în Șimleu (Szilágy Somlyo) la adresa d-lui *Olimpiu Barbolovicìu* vicariu for. episcopesce alŭ Silvaniei, care până la acelŭ terminŭ mai primesce subsemnărĭ de acțiunĭ, avêndŭ a se plăti de acțiune (50 fl. v. a. rata primă 5 fl. v. a. și în spesele de înființare 1 fl. de totŭ 6 fl. v. a.

Supurulŭ de susŭ 1 Martie 1887.

Pentru comitetulŭ fundatorŭ:
Andreiu Cosma.

Mulțămită publică In 29 Ianuariu a. c. s'a ținutŭ o petrecere împreunată cu danțŭ în folosulŭ scolei gr. cat din Tulgeșŭ la care au contribuitŭ cu supra-solvire: Dr. Lazár János cu 1 fl., Torok Antal jun. 1 fl., Engel Josef 1 fl. Miklos Antal 1 fl. Korpos Adám 1 fl., Anna Spiru 1 fl., Ioanŭ Niculescu 1 fl., Mühtfay Sándor 2 fl., Dobriban Peter 1 fl., Ioanŭ Urziceanu 1 fl., Ioanŭ Dobreanu 1 fl, precum și O. D. D. din România și anume: D-lŭ Ioanŭ Horea 8 fl., Davidescu 8 fl., Suleiman Bei 8 fl., Mitița Popovicŭ 2 fl., Ioanŭ Mere 1 fl., Munteanu 2 fl., Enea Petrache 1 fl., Ioanŭ Burbescu 2 fl., și D-na Aurelia Popescu din Toplița 1 fl. Rĕmnêndŭ unŭ venitŭ curatŭ de 65 fl. v. a. pentru care primésca marinimoșii O. Domnĭ mulțămita cea mai cordială dela membrii arangiatorĭ și senatulŭ scolasticŭ gr. cat. din Tulgeșŭ.

Gyo. Tulgeșŭ în 20 Februariu 1887.

Augustinŭ Dobreanu, casierŭ — *Ioanŭ Dobreanu*, direct. scol. preotŭ în Corbu.

Ultime scirĭ

Giurgiu, 3 Martie. — Circulă aci sgomotulŭ, că partisanii lui Zankoff ar fi rĕsturnatŭ autoritățile Regenței în Rusciuk, declarândŭ Regența cădută și proclamândŭ pe mitropolitulŭ Clement de regentŭ. Se dice că armata dela Rusciuck ar fi depusŭ jurămêntŭ în mânile partisanilorŭ lui Zankoff. Nu se scie nimicŭ despre ceea ce se petrece la Sofia.

Giurgiu, 3 Martie. — Adĭ diminéță se audiau loviturĭ de puscĭ la Rusciuk.

Giurgiu, 3 Martie. — Dela 3 diminéța *în Rusciucŭ e revoltă. Orașulŭ este blocatŭ de armată; case distruse, morțĭ și rănițĭ. Detunărĭ de arme se audŭ. Comunicația intreruptă.*

Bucurescĭ, 3 Martie. — „Epoca“ află, că guvernulŭ a primitŭ scirĭ carĭ anunță că în momentulŭ când au sositŭ trupele regenței, *garnisóna din Silistra s'a revoltatŭ contra oficerilorŭ, carĭ o ademenisc la rescólă și au fraternisatŭ cu trupele guvernului.* Căpitanulŭ, care comanda pe resculațĭ a *fostŭ împușcatŭ de trupele sale.*

Bucurescĭ, 3 Martie — Colonelulŭ Sergiu Voinescu, comandantulŭ regimentului garnisatŭ la Ostrov, a plecatŭ adĭ diminéță din Bucurescĭ spre Ostrov spre a relua comanda trupelorŭ“. Elŭ are instrucțiunĭ d'a desarma și d'a interna pe refugiații bulgarĭ, carĭ vorŭ trece granița în urma ultimului incidentŭ dela Silistra.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BUDAPETA, 4 Martie. — In comisiunea de patru a delegațiunei ungare ministrulŭ de esterne Kalnoky a disŭ, că afară de cestiunea bulgară, care încă nu este resolvată și care încă nu și-a perdutŭ caracterulŭ ei amenințătorŭ, s'au mai născutŭ în acele state ale Europei, pe carĭ cestiunea bulgară abia le interesézá, marĭ îngrijirĭ pentru susținerea păcii.

Raporturile monarchiei austro-ungare cu celelalte state suntŭ neschimbate, raporturile cu Rusia suntŭ fórte amicabile, de-o amenințare directă a păcii Austro-Ungariei nu e vorbă, luândŭ afară casulŭ unorŭ evenimente neașteptate.

După ce tóte statele Europei se armézá, adause Kalnoky, guvernulŭ comunŭ alŭ monarchiei se vede îndemnatŭ de sĕmțulŭ de responsabilitate a lua mĕsurĭ de precauțiune, pentru ca monarchia sĕ fiă bine pregătită pentru orĭ-ce eventualitățĭ. Aceste mĕsurĭ n'au unŭ scopŭ ofensivŭ, nicĭ nu vorŭ sĕ însemne că monarchia este amenințată d'unŭ periculŭ directŭ de rĕsboiu.

Nicĭ unulŭ din statele vecine nu ne amenință directŭ, mĕsurile și pregătirile suntŭ numai de natură administrativă defensivă. Guvernulŭ n'are nicĭ o causă de a-șĭ schimba politica sa pacinică, conservativă.

Kalnoky spune în fine, că depeșa oficială din Sofia anunță isbucnirea unei revolte militare în Silistra, dér depeșele sosite pe cale indirectă, carĭ vorbescŭ de isbucnirea insurecțiunei și în alte garnisóne ale Bulgariei, nu suntŭ confirmate.

SOFIA, 4 Martie. — Trupele guvernului bulgarŭ au întratŭ în Silistra. Rebelii au luat'o la fugă. Comandantulŭ lorŭ, căpitanulŭ Krestov, s'a aflatŭ mortŭ. In Rusciucŭ asemenea s'a restabilitŭ ordinea. Capii rebelilorŭ fură arestațĭ.

DIVERSE.

Celŭ mai leneșŭ. — Unŭ proprietarŭ de moșie se duse în timpulŭ recoltei la câmpŭ ca sĕ inspecteze pe muncitorii sĕi. Găsindŭ acolo doisprĕdece din ei culcațĭ pe pămêntŭ și căscândŭ din gură, era p'aci sĕ se supere, dér, potolindu'șĭ necasulŭ, făgăduì celui mai leneșŭ unŭ premiu de cincĭ leĭ. Indată săriră unsprĕdece în picióre reclamândŭ fie-care premiulŭ ca celŭ mai leneșŭ, nu numai dintre ei ci din lumea întrégă. Numai alŭ doisprĕdecelea rĕmase culcatŭ și lui decernŭ proprietarulŭ premiulŭ; acesta însĕ rugă pe stăpânulŭ sĕu sĕ'ĭ bage moneda în busunarŭ. Proprietarulŭ se conformă și la acéstă cerere, dér a doua di gonì pe acestŭ superlativŭ alŭ leneviei din serviciulŭ sĕu.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 3 Martie st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96.40
Rentă de hârtiă 5%	87 85
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50
Bonurĭ rurale ungare	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 00
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 —
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	121 20
Renta de hârtiă austriacă	78 25
Renta de arg. austr.	801 0
Renta de aurŭ austr.	108 80
Losurile din 1860	132.50
Acţiunile băncel austro-ungare	851 —
Act. băncel de creditŭ ung.	284 50
Act. băncel de creditŭ austr.	275.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6 02
Napoleon-d'orĭ	10.14
Mărcĭ 100 împ. germ.	62 70
Londra 10 Livres sterlinge	128.74

Cursulu pieţei Braşovu

din 4 Martie st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.36	Vend.	8.40
Argint românesc	»	8.35	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	10.09	»	10 14
Lire turcescĭ	»	11.44	»	11.48
Imperialĭ	»	10.44	»	10.48
Galbenĭ	»	5 97	»	6 02
Scrisurile fonc. »Albina«	»	101.—	»	102.—
Ruble Rusescĭ	»	116.—	»	117.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 63/1887.

a. f. sc. c. d.

Concursŭ la postulŭ de profesorŭ de musică şi cântărĭ.

Până în 25 Martie 1887 la 6 óre după amédi se primescŭ aicĭ suplicele celorŭ ce vorŭ voi a ocupa postulŭ de profesorŭ de musică şi cântărĭ la institutele de învĕţămentŭ din Năsĕudŭ, susţinute din fondulŭ scolasticŭ centralŭ de aicĭ, şi anume:

1. Cu salarŭ de 800 fl. v. a. pe anŭ, cu dreptulŭ de înaintare după treĭ anĭ la 900 fl. v. a. şi cu dreptŭ de pensiune şi adause decenale după acestŭ salarŭ ca la ceilalţĭ profesorĭ gimnasialĭ, décă va dovedi:

a) că a absolvatŭ obiectele la vr'unŭ conservatorŭ de musică ordinarminte şi are practică cu succesŭ de treĭ anĭ, purtare nemaculată şi capacitatea de a da instrucţiune în tóte instrumentele obicĭnuite la orchestru, precum şi din cântare.

2. Cu 700 fl. pe anŭ salarŭ la ceĭ ce nu vorŭ puté dovedi calificaţiune peplină ca sub 1.

3. Concurenţiĭ îşĭ vorŭ arĕta originea prin carte de botezŭ.

4. Ceĭ ce vorŭ sci limba română şi vorŭ dovedi că potŭ propune în ea, vorŭ fi preferiţĭ, ceilalţĭ însĕ vorŭ avé a dovedi că în 3 anĭ o vorŭ puté învĕţa aşa ca sĕ pótă propune.

5. Suplicele se vorŭ adresa: la comisiunea administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ în Năsĕudŭ.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 2 Faurŭ 1887.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:

Besztercze, 1887 18/2.

Br. Bánffy Dezsö, föispán.

Convocare.

Toţĭ aceĭ Domnĭ, carĭ au subscrisŭ acţiunĭ la „**Auraria**,“ cassă de economii, societate pe acţiunĭ în Abrudŭ, suntŭ convocaţĭ prin acésta la adunarea generală constituantă, ce se va ţiné în **Abrudŭ în 16 Martie***) **1887** la 9 óre diminéţa în cancelaria primŭ subscrisului.

In acéstă adunare se vorŭ stabili statutele, se vorŭ alege membrii direcţiunei şi a comitetului de supraveghiare, precum şi funcţionarii manipulanţĭ.

Cu acéstă ocasiune se vorŭ solvi şi 20% din capitalulŭ de acţiunĭ.

Abrudŭ, în 17 Februariu 1887.

A. Filipŭ, Ioanŭ Iancu, Ioanŭ Gallŭ, Candiu Davidŭ, Alexandru Danciu, Dr. Simeonŭ Caianŭ.

*) *Rectificare.* In o parte a ediţiunei de erĭ a fóiei nóstre a fostŭ tipăritŭ 6 Martie, în locŭ de *16 Martie*, cum trebuia sĕ fiă.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persone	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ (	—	—	—	—
(	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 / 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.5[illegible]	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	--	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezö-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3 24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2 06	
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	--
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	--
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Cluşiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Biaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ (	—	—	—	—	--
(	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12 36	12.46	—
Teiuşŭ	1 29	1.41	--

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3 05	—	6 40
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ